

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

МАРКЕТИНГОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ГОСТИННОСТІ ТА ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

ЧАСТИНА 2

II МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

26-27
листопада
2024 р.

ХАРКІВ

Романюк О.Н.

**доктор технічних наук, професор, професор кафедри
програмного забезпечення**

Вінницький національний технічний університет

м. Вінниця, Україна

Ціхановська О.М.

**кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
економіки, обліку та оподаткування**

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ

м. Вінниця, Україна

ТУРИСТИЧНІ БІЗНЕС-КЛАСТЕРИ В УКРАЇНІ

Кластери [1-3] для туризму – це групи пов'язаних підприємств, установ та організацій, які працюють у одному регіоні для розвитку туристичної інфраструктури та пропозицій. Вони можуть охоплювати різні аспекти туристичного досвіду, такі як культурні кластери, які об'єднують музеї, театри та культурні центри; екологічні кластери з природними резервами і національними парками; кулінарні кластери з ресторанами та виноробнями; спортивні кластери з об'єктами для активного відпочинку; медичні та оздоровчі кластери з санаторіями і SPA-комплексами; бізнес-кластери, орієнтовані на ділових туристів та кластери для авіа- та транспортних послуг з аеропортами і прокатом автомобілів. Взаємодія між підприємствами в рамках кластеру може підвищити якість туристичних послуг, збільшити потік туристів і створити нові бізнес-можливості, а також сприяти розвитку інфраструктури та покращенню умов життя місцевого населення.

В Україні можна виділити кілька кластерів для туризму, які активно розвиваються. Культурно-історичний кластер в Києві включає численні музеї, театри, історичні пам'ятки, такі як Київський Національний університет, Софійський собор, Андріївський узвіз, а також гастрономічні пропозиції. Екологічний кластер в Карпатах об'єднує національні парки, гірськолижні курорти, екологічні стежки і центри активного відпочинку. Тут туристи можуть займатися трекінгом, гірськими лижами, велоспортом та екологічними турами. Гастрономічний кластер в Одесі включає рибальські бази, виноробні, ринок "Привоз" і численні ресторани, які пропонують традиційні страви півдня України, а також морепродукти. Спортивний кластер у Львові включає стадіони, спортивні клуби та об'єкти для проведення різноманітних спортивних заходів. Медичний кластер в Трускавці відомий завдяки своїм лікувальним водам і санаторіям, які пропонують різноманітні оздоровчі процедури та SPA-послуги. Сільський туризм у Закарпатті включає агро-екотуризм, проживання в сільських будинках та знайомство з традиційним побутом, ремеслами і гастрономією регіону.

У Вінницькій області діють ряд кластерів. Культурно-історичний кластер у Вінниці славиться своїми історичними пам'ятками, такими як Вінницький замок, Музей-садиба Пирогова, а також красивою набережною з фонтаном

"Roshen". Тут регулярно проходять культурні заходи та фестивалі. Екологічний кластер у природному заповіднику "Галицький" пропонує можливості для еко-туризму, піших прогулянок та спостереження за природою. Вінниця має різноманітні спортивні об'єкти, де проводять змагання та спортивні заходи, включаючи водні види спорту на річці Південний Буг. Вінницький національний технічний університет розвивається як освітній кластер, де проводять конференції та семінари, що залучає студентів і фахівців з інших регіонів.

Ці кластери допомагають формувати туристичний імідж Вінницької області, залучати туристів і підтримувати місцеву економіку.

Взаємодія організацій у кластері є важливим елементом для їхнього успішного розвитку та функціонування.

Організації в кластері можуть працювати разом для досягнення спільних цілей, обміну ресурсами, технологіями та інформацією. Компанії можуть ділитися досвідом, знаннями, інноваціями, а також аналізувати ринок і тенденції. Це допомагає всім учасникам кластеру приймати більш обґрунтовані рішення. Співпраця між різними підприємствами може призводити до синергії, коли об'єднані зусилля дають кращі результати, ніж індивідуальна робота. Організації можуть об'єднувати ресурси для просування своїх послуг та продуктів. Кластери створюють середовище, де підприємства можуть інвестувати в дослідження та розробки, впроваджувати нові технології та інновації завдяки співпраці з університетами, науковими установами та іншими партнерами. Учасники кластеру можуть спільно організовувати тренінги, семінари, конференції для підвищення кваліфікації своїх працівників, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності. Організації можуть об'єднувати зусилля для лобіювання вигідних умов ведення бізнесу, покращення законодавства та підтримки місцевих ініціатив.

При формуванні туристичних кластерів в Україні можуть виникати кілька проблем, які можуть заважати їхньому успішному розвитку. По-перше, це недостатня інфраструктура, яка включає погані дороги, недостатню кількість готелів та обмежені транспортні сполучення. По-друге, брак фінансування і інвестицій може призвести до того, що не вистачає ресурсів для розвитку необхідних об'єктів та послуг. Також важливою проблемою є недостатня координація між учасниками кластеру, що може ускладнити співпрацю між підприємствами, місцевими органами влади та іншими зацікавленими сторонами.

Крім того, існує брак кваліфікованих кадрів у сфері туризму, що негативно позначається на якості обслуговування. Відсутність чіткої стратегії розвитку туристичного кластеру та маркетингових кампаній може призвести до нерегулярного або недостатнього залучення туристів. Конкуренція з боку інших регіонів і країн також може бути викликом для туристичних кластерів, якщо вони не можуть запропонувати унікальні чи привабливі продукти.

Існують екологічні проблеми, такі як забруднення та знищення природних ресурсів, можуть вплинути на привабливість кластерів, особливо в природних зонах. Соціально-економічні фактори, такі як нестабільність в країні або зміни

в законодавстві, можуть також створювати перешкоди для розвитку туристичних кластерів. Усе це потребує комплексного підходу та зусиль з боку усіх учасників процесу для подолання цих викликів.

Список використаних джерел:

1. Сагірова, А. С. Кластерна модель економіки: світовий досвід та перспективи України. *Вісник Приазовського Державного Технічного Університету. Серія: Економічні науки*, (34), 97–102. <https://doi.org/10.31498/2225-6725.34.2017.128906>
2. Романюк О. Н., Ціхановська О. М. Економічні кластери Вінницької області. Тези доповідей XXXII міжнародної науково-практичної конференції MicroCAD-2024 «Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я», м. Харків, 22-25 травня 2024 р. Харків : НТУ «ХП», 2024. С. 872.
3. Васільєва Л. М. Кластеризація як інструмент модернізації регіональної економіки. *Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету*. 2015. № 1. С. 172-175.

Русавська В.А.,
професор, кандидат історичних наук,
професор кафедри готельно-ресторанного і туристичного бізнесу,
Київський національний університет культури і мистецтв
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2741-6597>
Черватюк В.М.,
магістрантка,
Київський національний університет культури і мистецтв,
м. Київ, Україна

НАССР ЯК МЕТОД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ХАРЧОВОЇ БЕЗПЕКИ В ЗАКЛАДАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Аналізуючи ринок закладів ресторанного бізнесу з повним його циклом виробництва, основною метою яких є вихід на вищий щабель в розрізі національного та світового ринків товарів та послуг, закладів ресторанного господарства активно провадять діяльність з впровадження систем управління безпечністю харчової продукції на засадах принципів НАССР.

Загальне управління якістю здійснюється за допомогою системи управління якістю. Системи управління якістю – це сукупність структури і процедур, процесів і ресурсів, необхідних для реалізації управління якістю. Вона повинна бути складовою частиною системи управління організації і має створювати у керівництва організації та/або споживача впевненість у тому, що продукція або послуга буде відповідати встановленим вимогам до її якості [1].

Питання розробки та впровадження системи НАССР (Hazard Analysis and Critical Control Points – аналіз небезпечних чинників і критичні контрольні точки) в закладах ресторанного бізнесу актуалізувалося в результаті